

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ
INTERNET:

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/153/153/98

NAJBARDZIEJ KOMPETENTNI POLITYCY I EWENTUALNI KANDYDACI NA PREZYDENTA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Politykiem, którego badani najczęściej wymieniali jako najbardziej kompetentnego, znającego się na tym, co robi, jest prezydent Aleksander Kwaśniewski (40%). Dalsze miejsca ze względu na postrzeganą kompetencję zajęli członkowi politycy obecnego rządu: Jerzy Buzek (19%), Leszek Balcerowicz (17%) i Bronisław Geremek (16%) oraz prezes NBP Hanna Gronkiewicz-Waltz (14%). Liderzy największych ugrupowań politycznych Leszek Miller i Marian Krzaklewski znaleźli się na dalszych miejscach (odpowiednio 11% i 8%).

- Do polityków, którzy - według opinii społecznej - najlepiej potrafią dostosować Polskę do wymogów zbliżającego się XXI wieku należy przede wszystkim Aleksander Kwaśniewski (29%), a następnie Leszek Balcerowicz (15%) i Jerzy Buzek (14%).

- Aleksander Kwaśniewski jest też najpopularniejszym kandydatem na prezydenta w przyszłych wyborach. W tej roli widziałoby go ponad czterokrotnie więcej ankietowanych niż lidera AWS Mariana Krzaklewskiego (odpowiednio 43% i 10%). Premier Jerzy Buzek zajął trzecie miejsce na naszej liście (8%), a czwarte - były prezydent Lech Wałęsa (5%).

W naszych badaniach systematycznie pytamy respondentów o stosunek do czołowych postaci naszej sceny politycznej, wymienianych w kwestionariuszu ankiety - o stopień zaufania lub nieufności do nich. Zarazem uzyskujemy także dane dotyczące znajomości poszczególnych polityków, ich popularności w społeczeństwie¹. Tym razem zapytaliśmy, którzy politycy, zdaniem ankietowanych, zasługują na miano najbardziej kompetentnych, znających się na tym, co robią, oraz kto spośród nich najlepiej dostosowałby nasz kraj do wymogów zbliżającego się XXI wieku i byłby najchętniej widziany jako kandydat na prezydenta w przyszłych wyborach². Pytania były wyłącznie otwarte, co umożliwiło ankietowanym spontaniczne wymienianie nazwisk polityków, a nie wybieranie z podanej listy. Odpowiedzi wolne od jakiegokolwiek ukierunkowania odzwierciedlają zatem społeczne wyobrażenia, oceny i preferencje, ale uzyskane odsetki wskazań na poszczególne osoby są przy takim sposobie badania niższe, niż gdybyśmy załączyli do pytania listę nazwisk.

KOMPETENTNI POLITYCY

Blisko trzy czwarte respondentów potrafi wskazać wśród osobistości życia politycznego osobę lub osoby, które ich zdaniem są najbardziej kompetentne w swej działalności. Taki sposób oceny polityków jest dość powszechnie stosowany przez społeczeństwo. Z drugiej strony, wskazania respondentów są znacznie rozproszone (w sumie

¹ Zwykle badamy społeczny wizerunek osób zajmujących najważniejsze stanowiska państwowe, np. por. komunikat CBOS „Społeczny portret premiera Jerzego Buzka”, maj ‘98; natomiast rzadko badamy postrzeganie innych polityków (zob. komunikat CBOS „Portrety liderów opozycji”, kwiecień ‘97).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (101), 15-20 października ‘98, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1094).

wymieniono ponad sześćdziesiąt nazwisk polityków), w dużym stopniu związane z ich politycznymi sympatiami, ale również ze stałą obecnością części polityków w mediach, w pozytywnym dla nich kontekście. Niewątpliwie wpływ na to ma sprawowanie szczególnie ważnych funkcji, nie tylko państwowych; część polityków zatem ma większe szanse na dostrzeżenie ich zalet.

Do najczęściej wymienianych polityków, którzy zdaniem ankietowanych zasługują na miano najbardziej kompetentnych, należy Aleksander Kwaśniewski. Prezydent zdecydowanie wyprzedza pod tym względem inne osoby - jest wymieniany ponad dwa razy częściej niż politycy zajmujący następne miejsca w naszym rankingu. Przypomnijmy, że Aleksander Kwaśniewski cieszy się zarazem największym społecznym zaufaniem, ponadto spośród badanych przez nas instytucji publicznych jego urząd należy do wysoko ocenianych, a wśród instytucji politycznych zajmuje pierwsze miejsce³.

		CBOS
Którzy z polskich polityków, Pana(i) zdaniem, zasługują na miano najbardziej kompetentnych, znających się na tym, co robią? Proszę wymienić nie więcej niż trzy nazwiska.		
Aleksander Kwaśniewski		40%
Jerzy Buzek		19%
Leszek Balcerowicz		17%
Bronisław Geremek		16%
Hanna Gronkiewicz-Waltz		14%
Leszek Miller		11%
Marian Krzaklewski		8%
Jacek Kuroń		6%
Marek Borowski		4%
Lech Wałęsa		3%
Jarosław Kalinowski		3%
Jan Olszewski		3%
Nie ma takiego, żaden itp.		4%
Trudno powiedzieć, nie znam polityków		23%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wymienić trzy nazwiska. W zestawieniu uwzględniono jedynie tych polityków, których wymieniło co najmniej 3% badanych.		

³ Zob. komunikaty CBOS „Ocena wybranych instytucji publicznych”, październik ‘98 oraz „Zaufanie do polityków w październiku ‘98”, listopad ‘98.

Drugie miejsce na naszej liście zajmuje premier Jerzy Buzek, wyprzedzając nieznacznie wicepremiera i ministra finansów Leszka Balcerowicza oraz ministra spraw zagranicznych Bronisława Geremka. Można powiedzieć, że czołowi politycy obecnego rządu postrzegani są przez dość dużą część badanych jako kompetentni, co może mieć wpływ na wizerunek rządu i ocenę jego działalności. Należy jednak podkreślić, że poza tymi trzema osobami żaden z pozostałych polityków wchodzących w skład gabinetu Jerzego Buzka nie znalazł się na tej liście⁴. Na uwagę zasługuje wysokie miejsce Leszka Balcerowicza, który jest politykiem dość kontrowersyjnie postrzeganym, cieszącym się w społeczeństwie niezbyt dużym zaufaniem (znacznie mniejszym niż Jerzy Buzek czy Bronisław Geremek), zarazem jednak częściej niż inni uznawanym za kompetentnego.

W czołówce tego rankingu znalazła się również Hanna Gronkiewicz-Waltz, darzona znacznym społecznym zaufaniem, tak jak i reprezentowana przez nią instytucja. Przypomnijmy, że niedawno prezes Narodowego Banku Polskiego oraz minister finansów otrzymali prestiżowe wyróżnienia zagraniczne, co dodatkowo mogło wpłynąć na ich dobre notowania.

Kolejne miejsca zajęli liderzy dwóch największych i najbardziej liczących się ugrupowań politycznych - Leszek Miller i Marian Krzaklewski.

Oczywiście większe szanse znalezienia się wśród polityków najczęściej postrzeganych jako kompetentni mają te osobistości życia politycznego, które są powszechnie znane⁵. Do takich należą niemal wszyscy ci, którzy uzyskali w rankingu kompetencji co najmniej 3% wskazań, z dwoma wszakże wyjątkami: Marek Borowski i Jarosław Kalinowski (sytuujący się w tym rankingu na dalszych miejscach obok Jacka Kuronia, Lecha Wałęsy i Jana Olszewskiego) znani są znacznie mniejszej części ankietowanych niż pozostali. W ich przypadku - zwłaszcza zaś w odniesieniu do Jarosława Kalinowskiego, stosunkowo od niedawna obecnego na scenie politycznej - uzyskanie takiej samej liczby wskazań jak osoby powszechnie znane można uznać za sukces.

⁴ Wyraźnie częściej niż innych wymieniano jedynie Hannę Suchocką i Janusza Onyszkiewicza (po niespełna 2% wskazań wśród ogółu badanych).

⁵ Zob. dane zawarte w komunikacie CBOS „Zaufanie do polityków w październiku ‘98”.

Pytanie o to, którzy politycy, zdaniem ankietowanych, najlepiej poradziłyby sobie z dostosowaniem naszego kraju do wymogów XXI wieku, sprawiło respondentom więcej problemów. Prawie dwie piąte badanych uchyliło się od odpowiedzi na nie, a liczba osób twierdzących, że nie ma takiego polityka, jest nieco większa niż poprzednio, dlatego też odsetki wskazań na poszczególne osobistości są niższe. W istocie pytanie to dotyczyło również kompetencji polityków, tyle że z wyraźnym odniesieniem do wymagań przyszłości i zdolności pokierowania krajem, nie dziwi więc, że kolejność poszczególnych osób w rankingu jest podobna.

		CBOS
Jak Pan(i) sądzi, których trzech polskich polityków najlepiej dostosowałoby Polskę do wymogów zbliżającego się XXI wieku? Proszę wymienić nie więcej niż trzy nazwiska.		
Aleksander Kwaśniewski		29%
Leszek Balcerowicz		15%
Jerzy Buzek		14%
Bronisław Geremek		10%
Hanna Gronkiewicz-Waltz		8%
Leszek Miller		7%
Marian Krzaklewski		5%
Marek Borowski		3%
Jan Olszewski		3%
Nie ma takiego, żaden, nikt się nie nadaje itp.		6%
Trudno powiedzieć, nie znam polityków		37%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wymienić trzy nazwiska. W zestawieniu uwzględniono jedynie tych polityków, których wymieniło co najmniej 3% badanych.		

Politykiem najczęściej wymienianym przez badanych jest Aleksander Kwaśniewski, który znacznie wyprzedza pozostałe osoby. Nie ma też istotnych zmian w kolejności miejsc. Jedynie Leszek Balcerowicz nieco zyskał w stosunku do Jerzego Buzka, wysuwając się w rezultacie na drugie miejsce, a także w stosunku do Aleksandra Kwaśniewskiego - nieco zmniejszając dzielący ich dystans. Można przypuszczać, że częściej niż inni jest on postrzegany jako polityk, który potrafi radzić sobie z problemami, przed jakimi stoi nasz kraj.

Lista polityków jest jednak krótsza, jako że część z nich uzyskała mniej niż 3% wskazań - nie ma na niej Jacka Kuronia i Lecha Wałęsy (po 2%) oraz Jarosława Kalinowskiego (1%).

Opinie ankietowanych o kompetencji polityków w różnym stopniu powiązane są z przekonaniem, że są to politycy, którzy najlepiej dostosowaliby nasz kraj do wymogów zbliżającego się XXI wieku. Z analizy danych wynika, że tylko w przypadku trzech osób: Aleksandra Kwaśniewskiego, Leszka Balcerowicza i Jerzego Buzka większość badanych uważających ich za najbardziej kompetentnych (ponad trzy piąte spośród nich) zarazem uznaje, że najlepiej dostosowaliby oni Polskę do wymogów przyszłości. W przypadku Leszka Millera sądzi tak niespełna połowa uważających go za kompetentnego polityka, a w odniesieniu do pozostałych - od jednej trzeciej do dwóch piątych respondentów.

KANDYDACI NA PREZYDENTA

Lista polityków, których co najmniej 3% badanych widziało jako kandydatów na prezydenta w przyszłych wyborach, różni się od poprzedniej. Nie ma na niej Marka Borowskiego i Jana Olszewskiego (po 2% wskazań), natomiast powrócili na nią politycy, którzy znajdowali się także na liście najbardziej kompetentnych - Lech Wałęsa i Jacek Kuroń, jednak żaden z nich nie uzyskał znaczącej liczby „głosów”. Bardzo zmieniła się też kolejność miejsc poszczególnych polityków ze względu na liczbę uzyskanych wskazań.

W rankingu prezydenckim najbardziej popularnym kandydatem jest Aleksander Kwaśniewski, który pozostawia daleko w tyle zajmujących drugie i trzecie miejsce: Mariana Krzaklewskiego i Jerzego Buzka. Należy jednak pamiętać, że w prawdziwych wyborach głosuje się nie tylko za, ale i przeciw, a liczba głosów przeciw jakiemuś silnemu kandydatowi może znacznie zwiększyć szanse mniej popularnego kandydata.

Których polityków najchętniej widział(a)by Pan(i) jako **kandydatów na prezydenta** w przyszłych wyborach? Proszę wymienić nie więcej niż trzy nazwiska.

Aleksander Kwaśniewski	43%
Marian Krzaklewski	10%
Jerzy Buzek	8%
Lech Wałęsa	5%
Hanna Gronkiewicz-Waltz	4%
Leszek Miller	4%
Leszek Balcerowicz	3%
Jacek Kuroń	3%
Bronisław Geremek	3%
Nie ma takiego, żaden, nikt się nie nadaje itp.	6%
Trudno powiedzieć, nie znam polityków	29%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wymienić trzy nazwiska. W zestawieniu uwzględniono jedynie tych polityków, których wymieniło co najmniej 3% badanych.

Warto zwrócić uwagę, że większy odsetek ankietowanych postrzega Aleksandra Kwaśniewskiego jako najlepszego kandydata na prezydenta, niż wskazuje na niego jako polityka najbardziej kompetentnego czy zdolnego wprowadzić Polskę w XXI wiek. Zapewne w jakiejś mierze wynika to z pozytywnych ocen jego obecnej prezydentury.

Należy też zauważyć, że stosunkowo niskie notowania Mariana Krzaklewskiego, uzyskane w rankingu kompetencji i zdolności do pokierowania krajem w obliczu wyzwań przyszłości, nie przeszkadzają temu, że jest on dość popularnym kandydatem. Natomiast część polityków, którzy częściej niż inni uważani są za kompetentnych i potrafiących stawić czoło przyszłości (Leszek Balcerowicz, Bronisław Geremek, Hanna Gronkiewicz-Waltz i Leszek Miller), jest relatywnie rzadziej akceptowana jako kandydaci na prezydenta. Wydaje się, że bardziej decydujące w tym względzie są ukształtowane już polityczne preferencje i stereotypy niż oceny.

Z analizy odpowiedzi respondentów na przedstawione pytania wynika, że wymienianie danego polityka jako najbardziej kompetentnego silnie wiązało się ze wskazywaniem na niego także jako kandydata na prezydenta tylko w przypadku Aleksandra Kwaśniewskiego (78%), Lecha Wałęsy (56%) oraz przywódcy „Solidarności” Mariana Krzaklewskiego (59%), najczęściej wymienianego jako przyszły kandydat AWS na to stanowisko. Tylko jedna trzecia (33%) respondentów wskazujących na Jerzego Buzka jako kompetentnego polityka widzi w nim zarazem kandydata na urząd prezydenta, w odniesieniu do pozostałych osób jest to od 10% do 21%.

Również ocena danego polityka jako przywódcy zdolnego stawić czoło wyzwaniom XXI wieku jest silnie powiązana z postrzeganiem go jako kandydata na przyszłego prezydenta przede wszystkim w przypadku Aleksandra Kwaśniewskiego (87%), Lecha Wałęsy (84%) i Mariana Krzaklewskiego (73%). Powiązanie tych dwóch opinii o danym polityku jest znacznie słabsze, gdy chodzi o Jerzego Buzka (39%), Jacka Kuronia (35%) i Leszka Millera (25%), a najslabsze - w odniesieniu do Leszka Balcerowicza (17%), Hanny Gronkiewicz-Waltz (13%) i Bronisława Geremka (12%).

Aleksander Kwaśniewski jest nie tylko najczęściej wymienianym kandydatem na urząd prezydenta w przyszłych wyborach, ale także najwięcej badanych (znacznie więcej niż w przypadku innych osobistości życia politycznego) uważa go za polityka kompetentnego i zdolnego stawić czoło wyzwaniom, jakie niesie przyszłość. Pod wymienionymi względami jego wizerunek jest w opinii społecznej najbardziej spójny.

Opracował
Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Którzy z polskich polityków, Pana(i) zdaniem, zasługują na miano najbardziej kompetentnych, znających się na tym, co robią? Proszę wymienić nie więcej niż trzy nazwiska.
Tabela zawiera dane dotyczące tylko trzech polityków, których wymieniło najwięcej respondentów.

(%)

	Leszek Balcerowicz	Jerzy Buzek	Aleksander Kwasniewski	Nie ma takiego	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	19	40	4	23	1094
Płeć						
Mężczyźni	19	22	40	4	16	519
Kobiety	15	17	39	4	29	575
Wiek						
18-24 lat	10	12	41	4	32	156
25-34	25	27	36	7	18	193
35-44	18	21	43	4	17	238
45-54	18	17	36	4	25	176
55-64	22	22	46	4	14	146
65 lat i więcej	8	16	36	2	35	185
Miejsce zamieszkania						
Wieś	10	16	37	4	33	399
Miasto do 20 tys.	16	16	48	4	21	116
od 21 do 100 tys.	20	21	41	5	21	234
101-500 tys.	19	26	36	3	12	210
501 tys. i więcej mieszk.	28	20	44	5	17	134
Region						
Północny	17	16	31	4	19	126
Zachodni	23	17	56	4	11	111
Środkowozachodni	10	20	53	3	16	160
Środkowy	20	14	33	5	28	205
Wschodni	9	11	27	5	40	124
Południowo-wschodni	17	24	39	7	29	166
Południowo-zachodni	20	28	39	2	17	202
Wykształcenie						
Podstawowe	8	14	38	4	34	341
Zasadnicze zawodowe	12	22	37	6	24	322
Średnie	23	19	44	4	16	341
Wyższe	47	28	35	0	8	91
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	44	24	35	1	10	56
Prac.umysł.niż.szczebła	25	25	41	4	18	116
Pracownicy fiz.- umysł.	13	30	40	1	19	71
Robotnicy wykwalifikowani	13	20	41	9	11	92
Robotnicy niewykwalifik.	5	19	44	7	33	47
Rolnicy	7	8	44	6	30	80
Pracujący na własny rach.	34	23	35	5	17	77
Bierni zawodowo						
Renciści	9	16	33	2	35	126
Emeryci	14	20	41	3	24	212
Uczniowie i studenci	15	12	42	3	24	67
Bezrobotni	16	16	33	8	32	89
Gospodynie domowe i inni	16	21	50	3	20	59
Pracuje w:						
sferze budżetowej	21	25	50	5	10	122
sekt. państw., publicznym	25	23	32	7	11	102
sp. właśc. pryw. i państwa	24	29	35	2	21	69
sekt. pryw. poza rolnict.	22	22	41	4	21	192
prywatnym gosp. rolnym	9	8	43	5	28	90
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	12	18	40	5	29	166
276 - 399	13	19	43	5	25	183
400 - 549	14	17	36	5	24	256
550 - 799	23	27	36	3	18	155
Powyżej 799 zł	28	26	42	3	12	144
Ocena własnych war. mater.						
złe	9	12	36	7	28	287
Średnie	16	21	41	4	24	507
Dobre	27	24	41	2	16	300
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	16	28	28	4	27	68
Raz w tygodniu	16	20	37	5	25	600
Kilka razy w miesiącu	17	22	34	5	20	145
Kilka razy w roku	20	17	53	2	19	190
W ogóle nie uczestniczy	16	9	44	6	22	90
Poglądy polityczne						
Lewica	9	12	69	4	10	274
Centrum	17	15	45	4	22	263
Prawica	29	37	19	4	15	319
Trudno powiedzieć	10	9	28	7	50	237

Tabela 2. Jak Pan(i) sądzi, których trzech polskich polityków najlepiej dostosowałoby Polskę do wymogów zbliżającego się XXI wieku? Proszę wymienić nie więcej niż trzy nazwiska.
Tabela zawiera dane dotyczące tylko trzech polityków, których wymieniło najwięcej respondentów.
(%)

	Leszek Balcerowicz	Jerzy Buzek	Aleksander Kwaśniewski	Nie ma takiego	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	14	29	6	37	1094
Płeć						
Mężczyźni	20	17	29	6	31	519
Kobiety	10	12	30	7	44	575
Wiek						
18-24 lat	8	6	28	8	48	156
25-34	22	21	29	9	30	193
35-44	17	17	31	7	33	238
45-54	14	13	30	5	36	176
55-64	20	16	29	5	32	146
65 lat i więcej	7	11	27	4	50	185
Miejsce zamieszkania						
Wieś	8	13	25	7	49	399
Miasto do 20 tys.	9	16	35	7	31	116
od 21 do 100 tys.	18	18	33	6	29	234
101-500 tys.	22	16	25	5	32	210
501 tys. i więcej mieszk.	26	8	37	5	31	134
Region						
Północny	14	17	18	9	40	126
Zachodni	19	17	38	5	28	111
Środkowozachodni	12	12	47	8	24	160
Środkowy	16	12	28	6	37	205
Wschodni	8	8	16	7	57	124
Południowo-wschodni	16	20	30	8	43	166
Południowo-zachodni	17	16	26	3	37	202
Wykształcenie						
Podstawowe	7	9	25	6	50	341
Zasadnicze zawodowe	10	16	25	8	40	322
Średnie	21	14	36	6	29	341
Wyższe	39	26	32	5	17	91
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	35	27	33	7	18	56
Prac. umysł. niż. szczebla	22	18	30	5	33	116
Pracownicy fiz.- umysł.	13	20	27	3	43	71
Robotnicy wykwalifikowani	17	23	30	7	21	92
Robotnicy niewykwalifik.	4	9	33	2	46	47
Rolnicy	7	7	25	15	42	80
Pracujący na własny rach.	36	15	21	9	28	77
Bierni zawodowo						
Renciści	4	10	29	5	51	126
Emeryci	13	13	31	3	39	212
Uczniowie i studenci	10	5	36	9	35	67
Bezrobotni	17	12	28	7	42	89
Gospodynie domowe i inni	4	14	29	9	50	59
Pracuje w:						
sferze budżetowej	22	18	39	5	29	122
sekt. państw., publicznym	21	24	26	4	28	102
sp. własc. pryw. i państwa	19	29	33	6	28	69
sekt. pryw. poza rolnictw.	24	14	28	7	32	192
prywatnym gosp. rolnym	9	6	26	11	41	90
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	8	16	28	8	44	166
276 - 399	11	15	30	4	41	183
400 - 549	15	14	32	7	36	256
550 - 799	21	16	27	2	34	155
Powyżej 799 zł	22	17	32	6	24	144
Ocena własnych war. mater.						
Źle	9	10	26	9	42	287
Średnie	13	13	30	7	39	507
Dobre	24	20	31	4	30	300
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	16	18	16	12	40	68
Raz w tygodniu	13	16	29	6	39	600
Kilka razy w miesiącu	14	14	24	7	37	145
Kilka razy w roku	21	14	39	6	32	190
W ogóle nie uczestniczy	12	4	33	8	38	90
Poglądy polityczne						
Lewica	7	9	57	5	24	274
Centrum	17	11	31	7	41	263
Prawica	27	27	12	7	25	319
Trudno powiedzieć	6	7	17	6	66	237

Tabela 3. Których polityków najchętniej widział(a)by Pan(i) jako kandydatów na prezydenta w przyszłych wyborach? Proszę wymienić nie więcej niż trzy nazwiska.
Tabela zawiera dane dotyczące tylko trzech polityków, których wymieniło najwięcej respondentów.
(%)

	Jerzy Buzek	Marian Krzaklewski	Aleksander Kwaśniewski	Nie ma takiego	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	8	10	43	6	29	1094
Płeć						
Mężczyźni	9	10	40	7	26	519
Kobiety	7	9	46	6	33	575
Wiek						
18-24 lat	4	11	41	4	38	156
25-34	7	7	38	10	31	193
35-44	10	9	43	9	25	238
45-54	9	13	47	5	24	176
55-64	11	10	50	2	27	146
65 lat i więcej	7	10	41	5	34	185
Miejsce zamieszkania						
Wieś	5	9	38	5	40	399
Miasto do 20 tys.	9	9	47	5	26	116
od 21 do 100 tys.	10	12	48	6	22	234
101-500 tys.	12	10	46	5	21	210
501 tys.i więcej mieszk.	6	9	42	12	28	134
Region						
Północny	11	8	44	8	22	126
Zachodni	8	8	56	7	14	111
Środkowozachodni	6	6	57	3	26	160
Środkowy	6	9	33	9	37	205
Wschodni	7	8	31	7	43	124
Południowo-wschodni	10	12	38	5	40	166
Południowo-zachodni	8	14	46	5	22	202
Wykształcenie						
Podstawowe	7	9	41	5	35	341
Zasadnicze zawodowe	10	11	36	6	34	322
Średnie	7	9	52	6	25	341
Wyższe	11	10	43	14	15	91
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	12	10	42	12	17	56
Prac.umysł.niż.szczebla	7	10	50	11	25	116
Pracownicy fiz.- umysł.	17	13	45	5	25	71
Robotnicy wykwalifikowani	6	14	36	6	23	92
Robotnicy niewykwalifik.	5	0	41	0	44	47
Rolnicy	4	6	43	6	35	80
Pracujący na własny rach.	11	7	39	11	25	77
Bierni zawodowo						
Renciści	8	9	42	5	34	126
Emeryci	7	12	46	3	29	212
Uczniowie i studenci	3	17	46	8	26	67
Bezrobotni	11	8	33	4	43	89
Gospodynie domowe i inni	9	7	49	7	29	59
Pracuje w:						
sferze budżetowej	7	10	52	7	22	122
sekt. państw.,publicznym	10	16	43	10	15	102
sp. właśc. pryw. i państwa	13	4	33	12	32	69
sekt. pryw. poza rolnict.	9	10	42	6	28	192
prywatnym gosp. rolnym	4	7	40	4	38	90
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	10	9	38	4	33	166
276 - 399	7	12	44	3	30	183
400 - 549	8	9	45	7	26	256
550 - 799	12	10	42	13	21	155
Powyżej 799 zł	10	9	48	8	24	144
Ocena własnych war. mater.						
źle	7	10	33	5	36	287
Średnie	8	10	46	7	29	507
Dobre	9	10	47	6	25	300
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	8	13	27	11	39	68
Raz w tygodniu	9	11	42	5	30	600
Kilka razy w miesiącu	10	10	41	8	30	145
Kilka razy w roku	7	7	51	6	26	190
W ogóle nie uczestniczy	2	7	49	10	26	90
Poglądy polityczne						
Lewica	2	2	79	1	14	274
Centrum	6	6	45	9	30	263
Prawica	18	22	20	7	26	319
Trudno powiedzieć	4	8	29	8	52	237